

УДК 322.2;631.95

Андрій МАРТИН,
завідувач кафедри
землепорядного проектування
Національного
університету біоресурсів і
природокористування України,
доктор економічних наук,
доцент

**Олександр
КРАСНОЛУЦЬКИЙ**,
директор Департаменту
землеустрою, використання
та охорони земель
Держземагентства України

НОВА КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ҐРУНТООХОРОННИХ ОБМЕЖЕНЬ у використанні земель сільськогосподарського призначення

Постановка проблеми

У 2009 році Законом України від 04.06.2009 № 1443-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження родючості ґрунтів» були внесені зміни до Земельного кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Законів України «Про землеустрій» та «Про охорону земель», згідно з якими власників та користувачів земельних ділянок, які використовують земельні ділянки сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва загальною площею більш як 100 гектарів, було зобов'язано розробити проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування

**Проаналізовано існуючі проблеми
землепорядного забезпечення сільськогосподарського
землекористування в Україні. Подано обґрунтування
нової концепції формування ґрунтоохоронних обмежень
у використанні земель сільськогосподарського призначення.**

Ключові слова: *землеустрій, сівозмін, охорона ґрунтів, ґрунто-
тома, сільськогосподарське землекористування.*

сівозмін та впорядкування угідь¹ (далі — проекти землеустрою).

У 2013 році в Україні було запроваджено адміністративну відповідальність за використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва без затверджених у випадках, визначених законом, проектів землеустрою², що передбачає накладення штрафу на громадян від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (далі — НМДГ) і на посадових осіб — від 300 до 500 НМДГ³.

Статтею 52 Закону України «Про землеустрій» визначено, що порядок розробки проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозмін та впорядкування угідь, має встановлюватися Кабінетом Міністрів України. Цей Порядок було затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 02.11.2011 № 1134.

Статтею 52 Закону України «Про землеустрій» визначено, що порядок розробки проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозмін та впорядкування угідь, має встановлюватися Кабінетом Міністрів України. Цей Порядок було затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 02.11.2011 № 1134.

¹ Після 1 січня 2015 року вказані вимоги поширюватимуться на всіх без винятку власників та користувачів земельних ділянок сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва незалежно від площі використовуваних земель.

² Запровадження адміністративної відповідальності за використання земель без проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозмін та впорядкування угідь, спершу передбачалося вже через дев'ять місяців після опублікування Закону України від 04.06.2009 № 1443-VI, проте строк введення відповідних санкцій двічі законами України від 01.06.2010 № 2290-VI (до 01.01.2012 року) та від 20.12.2011 № 4173-VI (до 01.01.2013 року).

³ Фактично, можливість для накладення адміністративних штрафів, що передбачені статтею 55 Кодексу України про адміністративні правопорушення, на посадових осіб сільськогосподарських підприємств відсутня навіть у 2013 році, оскільки штраф за відповідне правопорушення не може бути менше 300 НМДГ, а максимальний розмір штрафу, що може накладатися Держзільгоспінспекцією України, відповідно до статті 244 згаданого Кодексу, становить лише 100 НМДГ.

Недостатній прогрес у запровадженні проектів землеустрою свідчить, насамперед, про невдалий прийнятої у 2009 році концепції регулювання правовідносин, пов'язаних із забезпеченням охорони родючості ґрунтів через жорстке регламентування системи сівозмін у порядку землеустрою.

Таким чином, важливим завданням землевпорядної науки стає обґрунтування нових підходів до формування ґрунтоохоронних обмежень у використанні земель сільськогосподарського призначення, що буде більш адекватним сучасним умовам ведення агробізнесу.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій

Питанням землеустрою земель сільськогосподарського призначення в Україні у нових економіко-правових умовах присвячені роботи Д.С. Добряка [1], Й.М. Дороша [2], Т.О. Євсюкова [3], В.М. Кривова [4], М.П. Стецюка, Р.В. Тихенка, А.М. Третяка [5] та деяких інших дослідників, проте концептуальні засади формування організаційно-правового механізму нормування антропогенного навантаження на сільськогосподарські угіддя значною мірою залишаються дискусійними. Практично недослідженими є причини незадовільного стану землевпорядного забезпечення сільськогосподарського землекористування у період після набрання чинності Законом України від 04.06.2009 № 1443-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження родючості ґрунтів».

Метою статті є аналіз існуючих проблем землевпорядного забезпечення сільськогосподарського землекористування в Україні та обґрунтування нової концепції формування ґрунтоохоронних обмежень у використанні земель сільськогосподарського призначення.

Виклад основного матеріалу

Як свідчать дані Держземагентства України (див. табл. 1), станом на 1 січня 2014 року в Україні налічувалося 18650 власників та користувачів земельних ділянок сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва загальною площею понад 100 гектарів. Із них лише 649 власників та користувачів земельних ділянок

(3,5 %) мали відповідні проекти землеустрою, ще 3836 власників та користувачів (21,3 % від тих, які ще не мають проектів) уклали договори на їх розроблення. Тобто, фактично, навіть через рік після запровадження адміністративної відповідальності за відсутність проектів землеустрою, близько 14,8 тисяч землекористувачів (79,4 % від загальної кількості) не лише не мають відповідних проектів, але й не намагаються забезпечити їх розроблення.

Таблиця 1

СТАН РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЕКТІВ ЗЕМЛЕУСТРОЮ ЩОДО ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО ОБґРУНТУВАННЯ СІВОЗМІНИ ТА ВПОРЯДКУВАННЯ УГІДЬ (станом на 01.01.2014)

Адміністративно-територіальна одиниця	Кількість господарств, які використовують земельні ділянки площею понад 100 га	Забезпеченість проектами землеустрою		Кількість договорів укладених на розробку проектів землеустрою	Частка укладених договорів від кількості проектів, які ще необхідно розробити, %
		кількість	%		
АР Крим	776	30	3,9	217	29,1
Вінницька область	1366	63	4,6	356	27,3
Волинська область	284	37	13,0	61	24,7
Дніпропетровська область	1499	—	—	8	0,5
Донецька область	753	56	7,4	151	21,7
Житомирська область	493	28	5,7	122	26,2
Закарпатська область	36	—	—	1	2,8
Запорізька область	1235	23	1,9	320	26,4
Івано-Франківська область	104	—	—	6	5,8
Київська область	773	9	1,2	107	14,0
Кіровоградська область	1418	131	9,2	224	17,4
Луганська область	743	35	4,7	123	17,4
Львівська область	334	1	0,3	15	4,5
Миколаївська область	1105	—	—	41	3,7
Одеська область	1045	28	2,7	109	10,7
Полтавська область	1162	12	1,0	369	32,1
Рівненська область	207	3	1,4	61	29,9
Сумська область	540	17	3,1	258	49,3
Тернопільська область	360	5	1,4	185	52,1
Харківська область	1001	60	6,0	423	45,0
Херсонська область	1095	43	3,9	157	14,9
Хмельницька область	598	35	5,9	176	31,3
Черкаська область	956	2	0,2	131	13,7
Чернівецька область	129	2	1,6	15	11,8
Чернігівська область	628	28	4,5	193	32,2
м. Севастополь	9	1	11,1	6	75,0
м. Київ	1	—	—	1	100,0
Україна	18650	649	3,5	3836	21,3

Усе очевиднішим стає те, що спроби застосовувати у динамічних ринкових умовах «радянські» підходи до регулювання сільськогосподарського землекористування, які засновані на суцільному землеустрої земель сільськогосподарських підприємств та примусовому нав'язуванні їм структури посівних площ на середньострокову перспективу, будуть приченені на невдачу. Головні причини цього такі:

- висока динамічність орендного сільськогосподарського землекористування, адже договори оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення досить часто є короткостроковими (від 1 до 5 років), що не дозволяє сформувати стабільні у просторі та часі поля сівозмін;
- неприйнятним для ринкових умов господарювання є жорстке регламентування проектом землеустрою структури посівних площ на найближчі 7-12 років, адже це унеможливило оперативне управління агробізнесом, не дозволяє усувати наслідків загибелі посівів, урахувати ринкову кон'юнктуру при організації виробництва тощо;
- недосконалість нормативів оптимального співвідношення культур у сівозмінах в різних природно-сільськогосподарських регіонах, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11.02.2010 № 164, що базуються на дещо застарілих уявленнях про раціональну організацію структури посівних площ, не враховують сучасної структури сільськогосподарських галузей⁴, проте є обов'язковими для проектувальників;
- висока вартість виготовлення проектів землеустрою, що обумовлюється складністю одержання вихідної інформації для проектування, значною кількістю обтяжливих дозвільних процедур;
- відсутність нормативно-правової бази з питань здійснення консолідації земель сільськогосподарського призначення з метою створення умов сталого землекористування в умовах наявності великої кількості дрібних власників земельних ділянок, які передали свої землі в оренду, у тому числі і на незначні строки, наявністю значної кількості «неформально» використовуваних земель колективної власності із польовими дорогами, лісосмугами тощо, правовий режим яких не врегульовано.

Принципова помилка, закладена у сучасному підході до регулювання інтенсивності сільськогосподарського землекористування полягає в тому, що через проекти землеустрою здійснюється не стільки нормування антропогенного навантаження на орні землі, скільки відбувається спроба регулювання господарської діяльності землекористувача. Тобто проектні рішення більшою мірою «прив'язуються» не до земель, а до тих, хто їх використовує. Звичайно, за таких умов будь-які зміни у землекористуванні (яке в силу свого орендного характеру є надзвичайно динамічним) або заміна землекористувача зводять нанівець будь-які, навіть найкращі, проектні рішення.

Слід зазначити, що введення адміністративної відповідальності за відсутність проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впровадження угідь, не вирішує проб-

леми екологічно-безпечного використання земель сільськогосподарського призначення та збереження і відновлення їх родючості.

Застосування ротації культур також не можна вважати вирішальним чинником збереження родючості ґрунтів. Сівозмінна фактично є лише способом попередження ґрунтовими — порушення біоенергетичного режиму ґрунтів та різкого зниження урожайності сільськогосподарських культур внаслідок їх беззмінного вирощування або частого повернення на попереднє поле сівозміни, що призводить до погіршення якісного стану ґрунтів, накопичення у ґрунтах специфічних хвороботворних мікроорганізмів та насіння бур'янів.

Накладення штрафу⁵ ніколи не буде дієвим важелем, який змусить землекористувачів здійснювати розробку вищезазначених проектів землеустрою, адже лише вартість

Таблиця 2

КЛАСИФІКАЦІЯ СІВОЗМІН ЗА ТИПАМИ ТА ВИДАМИ [6]

Тип сівозмін	Види сівозмін
Польові	Зернопарові
	Зернопаропросапні
	Зернопросапні
	Зернотрав'яні
	Зернотрав'яно-просапні
	(плодозмінні)
	Просапні
	Трав'яно-просапні
	Сидеральні
	Травопільні
Кормові	Просапні
	Трав'яно-просапні
	Плодозмінні
	Травопільні
Спеціальні	Зернопросапні
	Просапні
	Трав'яно-просапні
	Зернотрав'яні

проектно-вишукувальних робіт по складанню проекту землеустрою на сьогодні в середньому становить від 17 до 81 тис. грн за 100-5000 га відповідно. Крім того, наявність у землекористувача розробленого проекту землеустрою не є гарантією того, що він буде безумовно дотримуватися визначених у проекті вимог, адже санкція за порушення, як правило, є незрівнянно меншою за прибуток, який може бути одержаний навіть середнім за обсягами виробництва підприємством при вирощуванні високо rentабельних культур (соняшник, зернові і зернобобові, ріпак тощо) та ігноруванні вимог землевпорядної документації щодо додержання сівозміни.

Зважаючи на вищезазначене, існує значна потреба в удосконаленні законодавства з питань охорони родючості ґрунтів, яке має закласти передумови для реального, а не «паперового» підвищення ефективності системи заходів із охорони родючості ґрунтів за ринкових умов господарювання та значної динамічності землекористування.

⁴ Наприклад, незадовільний стан тваринницької галузі стає причиною різкого зменшення або й відсутності економічної потреби у вирощуванні кормових культур, попри формальну необхідність їх включення до структури сівозміни згідно нормативів оптимального співвідношення культур. Крім того, значна частина сільськогосподарських товаровиробників спеціалізує виробництво на вирощуванні обмеженого числа культур і не може собі дозволити придбання належного матеріально-технічного забезпечення щодо вирощування всього спектру зернових і зернобобових, кормових, овоче-баштанних та технічних культур, наявність яких передбачена діючими нормативами.

⁵ На громадян — від 850 до 1700 гривень; на посадових осіб — 5100 до 8500 гривень.

У порядку обговорення, нами пропонується нова концепція формування ґрунтоохоронних обмежень у використанні земель сільськогосподарського призначення, яка на відміну від існуючої, повинна базуватися не на жорсткій регламентації виробничої діяльності суб'єкта господарювання, а на **встановленні мінімальних вимог щодо періодичності повернення окремих сільськогосподарських культур на земельні ділянки із орними землями** залежно від придатності ґрунтів для

певного типу, видів сівозміни⁶ та фактичних попередників (табл. 2).

Такі нормативи періодичності повернення окремих культур на одну й ту ж саму ділянку на сьогодні вже встановлені постановою Кабінету Міністрів України від 02.11.2011 №1134⁷, проте актуальним завданням для агрономічної науки має стати їх конкретизація та диференціація, принаймні, за природно-сільськогосподарськими зонами та відповідно до придатності ґрунтів щодо використання за певним типом або видом сівозміни.

Основними завданнями на шляху впровадження нового концептуального підходу до формування ґрунтоохоронних обмежень має стати:

- відхід від неефективної стратегії регулювання організації сільськогосподарського виробництва через проекти землеустрою за суб'єктним принципом шляхом регламентування діяльності землевласника (землекористувача) і, натомість, запровадження об'єктного принципу, за яким встановлюватимуться мінімальні строки повернення окремих сільськогосподарських культур відповідно до допустимих типів та видів сівозмін (див. табл. 2) для різних природно-сільськогосподарських регіонів, що фіксуватимуться у документації із землеустрою, реєструватимуться у Державному земельному кадастрі як обмеження у використанні земель та матимуть обов'язковий характер як для поточних, так і усіх наступних землевласників та землекористувачів;
- створення передумов для відстеження органами державного контролю (нагляду) історії полів, а також запровадження дієвого контролю за періодичністю вирощування культур на одній і тій самій земельній ділянці замість формального контролю за наявністю проекту землеустрою, завдяки запровадженню обов'язку землевласників (землекористувачів) декларативно інформувати орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі про повні площі сільськогосподарських культур, що вирощувались на земельних ділянках сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, а також встановлення адміністративної відповідальності за відповідні правопорушення;
- мінімізація адміністративних та бюрократичних бар'єрів, а також корупційних ризиків під час розробки документації із землеустрою, пов'язаних із процедурами надання дозволів, погодження, експертизи, затвердження документації із землеустрою та обмеження державного регулювання розробки документації із землеустрою, її перевіркою на відповідність вимогам законодавства державним кадастровим реєстратором під час реєстрації обмежень у використанні земель;
- уникнення потреби у постійному оновленні документації із землеустрою при зміні користувачів земельних ділянок та/або зміні меж (площ) землеволодіння (землекористування), що дозволить мінімізувати витрати суб'єктів господарювання на проведення землеустрою в умовах динамічного сільськогосподарського землекористування при збереженні землеохоронних вимог у формі зареєстрованих обмежень у використанні земель;
- обмеження ролі проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, формуванням обмежень у використанні земель — допустимих типів та видів сівозмін, у відповідності до яких землевласник (землекористувач) зможе самостійно обирати вирощувані сільськогосподарські культури із додержанням вимог щодо їх повернення на земельні ділянки;
- забезпечення відкритості та публічності відомостей про допустимі типи та види сівозмін шляхом опублікування їх на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів під час оприлюднення відомостей Державного земельного кадастру про обмеження у використанні земель;
- створення передумов для визначення та реєстрації у Державному земельному кадастрі допустимих типів та видів сівозмін під час складання схем землеустрою адміністративно-територіальних утворень, що можуть розроблятися за кошти, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва.

Для впровадження концептуально нового підходу до регулювання охорони родючості ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення необхідно внести зміни та доповнення до низки законодавчих актів, зокрема, Земельного кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Законів України «Про охорону земель», «Про землеустрій» та «Про державну експертизу землевпорядної документації», які повинні законодавчо закріпити такі положення:

1. Земельні ділянки сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва повинні використовуватися із додержанням мінімальних строків повернення окремих сільськогосподарських культур відповідно до допустимих типів та видів сівозмін, що визначаються проектами землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, або схемами землеустрою адміністративно-територіальних утворень.
2. До переліку законодавчо визначених типів обмежень у використанні земель слід віднести умову додержання мінімальних строків повернення окремих сільськогосподарських культур, відповідно до допустимих типів та видів сівозмін, або виконання визначених робіт.
3. Компетенцію щодо розгляду і затвердження проектів землеустрою сільськогосподарських підприємств, установ і організацій, особистих селянських, фермерських господарств варто надати безпосередньо відповідним власникам земельних ділянок або землекористувачам.
4. Фінансову основу для масового формування ґрунтоохоронних обмежень у використанні земель може забезпечити включення до переліку заходів, які можуть фінансуватися за рахунок коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва, складання схем землеустрою адміністративно-територіальних утворень, які передбачатимуть допустимі типи та види сівозмін.

5. Громадяни та юридичні особи повинні нести цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність відповідно до законодавства за недодержання мінімальних строків повернення окремих сільськогосподарських культур відповідно до допустимих типів та видів сівозмін, що визначатимуться проектами землеустрою або схемами землеустрою адміністративно-територіальних утворень. До порушення правил землеустрою слід віднести недодержання мінімальних строків повернення окремих сільськогосподарських культур відповідно до допустимих типів та видів сівозмін, визначених проектами землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, або схемами землеустрою адміністративно-територіальних утворень та/або неподання органу виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, інформації, про посівні площі сільськогосподарських культур, що вирощуються на земельних ділянках сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва.
6. До числа нормативів, які встановлюються у галузі охорони земель та відтворення родючості ґрунтів, законодавчо слід віднести мінімальні строки повернення окремих сільськогосподарських культур відповідно до допустимих типів та видів сівозмін у різних природно-сільськогосподарських регіонах. Ці нормативи повинні визначати мінімальні проміжки часу, протягом яких окремі сільськогосподарські культури після вирощування не можуть вирощуватися на земельній ділянці. Метою встановлення таких нормативів має бути досягнення високих і стабільних урожаїв та запобігання виснаженню і втраті родючості ґрунтів внаслідок ґрунтовтоми.
7. Власники і землекористувачі, в тому числі орендарі, земельних ділянок при здійсненні господарської діяльності повинні бути зобов'язані за декларативним принципом інформувати відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування щодо стану, деградації та забруднення земельних ділянок, а також щорічно інформувати орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, про посівні площі сільськогосподарських культур, що вирощуються на земельних ділянках сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва.
8. До числа питань, які мають вирішуватися через розробку схем землеустрою адміністративно-територіальних одиниць слід, серед іншого, віднести визначення допустимих типів і видів сівозміни в межах території проектування.
9. Зміст проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, доцільно обмежити розробкою таких проектних рішень:
  - а) розміщення виробничих будівель і споруд;
  - б) організація землеводіння та землекористувань за складом угідь, виходячи з екологічних та економічних умов, формування інженерної та соціальної інфраструктури;
  - в) визначення допустимих типів і видів сівозміни на орних землях.

Література

1. Добряк Д.С., Канаш О.П., Бабміндра Д.І., Розумний І.А. Класифікація сільськогосподарських земель як наукова передумова їх екологобезпечного використання / Д.С. Добряк, О.П. Канаш, Д.І. Бабміндра, І.А. Розумний. — 2-ге вид., допов. — К.: Урожай, 2009. — 462 с.
2. Дорош Й. М. Проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, як запорука сталого землекористування сільськогосподарських підприємств / Й.М. Дорош, М.П. Стецюк // Вісник Львівського національного аграрного університету: економіка АПК. — Львів: нац. аграр. ун-т, 2010. — № 17 (1). — С. 92-98.
3. Краснолуцький О. Складання проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь / О. Краснолуцький, Р. Тихенко, Т. Євсюков // Землевпорядний вісник. — 2010. — № 4. — С. 14-17.
4. Кривов В.М. Екологічно-безпечне землекористування Лісостепу України. Проблема охорони ґрунтів. — К.: Урожай, 2006. — 304 с.
5. Третяк А. М. Землевпорядне проектування: впорядкування існуючих сільськогосподарських землеводіння і землекористувань та їх угідь / А.М. Третяк, В.М. Другак, І.Г. Колганова. — К.: Центр земельної реформи України, 2007. — 246 с.
6. Гудзь В.П., Примак І.Д., Будьонний Ю.В., Танчик С.П. Землеробство. Підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. / За ред. В.П. Гудзя. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 464 с.

НОВАЯ КОНЦЕПЦИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ПОЧВООХРАННЫХ ОГРАНИЧЕНИЙ ПРИ ИСПОЛЬЗОВАНИИ ЗЕМЕЛЬ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО НАЗНАЧЕНИЯ

Мартын А., Краснолуцкий А.

Проанализированы существующие проблемы землеустроительного обеспечения сельскохозяйственного землепользования в Украине. Представлено обоснование новой концепции формирования почвоохранных ограничений в использовании земель сельскохозяйственного назначения.

Ключевые слова: землеустройство, севооборот, охрана почв, почвоупотребление, сельскохозяйственное землепользование.

* * *

Мартын Андрей, заведующий кафедрой землеустроительного проектирования Национального университета биоресурсов и природопользования Украины, доктор экономических наук, доцент.

Краснолуцкий Александр, директор Департамента землеустройства, использования и охраны земель Госземгентства Украины.

NEW CONCEPT OF FORMING LIMITATIONS FOR THE SOIL PROTECTION WHILE USING AGRICULTURAL LANDS

Martyn Andrii, Krasnolutsky Alexander

The existing problems of land management support for rural land-use in Ukraine are analyzed. The new concept formation of forming limitations for the soil protection while using agricultural lands is presented.

Keywords: land management, crop rotation, soil, soil fatigue, agricultural land-use.

* * *

Martyn Andrii, Head of Department of Land-use Planning of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Doctor in Economics, Associate Professor.

Krasnolutsky Alexander, Director of the Department of Land Management, Land-Use and Lands Conservation of State Agency on Land Resources of Ukraine.

Висновки

Впровадження нової концепції дозволить істотно удосконалити державне регулювання охорони родючості ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення, зробити законодавство у сфері охорони родючості земель сільськогосподарського призначення більш адекватним, ефективним та збалансованим. Будуть закладені передумови для ефективного попередження ґрунтовтоми шляхом реєстрації допустимих типів та видів сівозмін як обмежень у використанні земель, що зберігатимуть свою чинність незалежно від суб'єктного складу землекористування, та створення організаційно-правових механізмів для відстеження органами державного контролю (нагляду) історії посівів сільськогосподарських культур.